

KDO JE KDO V ČUD

V ameriške kinodvorane je leta 1988 prišlo 513 filmov: ta številka seveda ne vključuje repriz, trde pornografije, neprevedene „etnične“ klaje in kung-fu „importa“, vključuje pa vse siceršnje tuje „feature“ filme, podnaslovljene (80), sinhronizirane (10) in kajpada tiste s „Commonwealth“ poreklom (74), kakor tudi vse katapultirane doku-filme (24). Če od števila 513 odštejemo ves ta „import“ in vse doku-filme, ugotovimo, da je leta 1988 v ameriške kinodvorane prišlo 325 filmov, ki skušajo veljati za „ameriške“. 146 izmed teh 325 „igranih“ filmov so distribuirali „veliki“ hollywoodski distributerji (Warner Bros., MGM-UA, Universal, Columbia, Orion, Paramount, Tri-Star, Buena Vista, 20th Fox, Orion Classics), 179 „igranih“ filmov pa so distribuirali „neodvisni“ — vendar prav tako v Hollywoodu bazirani — distributerji (več kot 10 filmov so distribuirali Cannon, Vestron, Concorde, New World, TWE, Miramax in New Line). To so „ameriški“ filmi, potemtakem filmi, ki jih je videl tudi Američan/ameriški gledalec. In obenem so to tudi hollywoodski filmi v najširšem in najsplošnejšem smislu. Na tej ravni med Hollywoodom in Ameriko ni nobene razlike. Resnica odnosa

Hollywood/Amerika pa ni v distribuciji, temveč v produkciji: Hollywood je leta 1988 proizvedel 542 filmov (leta 1987 celo 610). 151 filmov so proizvedli „veliki“ producenti (Cannon, Columbia, Walt Disney, Hemdale, Lorimar, MGM, New World, Orion, Paramount, Tri-Star, 20th Fox, UA, Universal, Warner Bros. in Weintraub Ent.), 393 filmov pa „neodvisni“ producenti.

Ugotovimo lahko, da Hollywood na leto proizvede več kot 500 filmov, v ameriške kinodvorane pa jih pride le nekaj več kot 300. Prav tako lahko ugotovimo, da uspejo „veliki“ producenti v ameriške kinodvorane spraviti vse svoje filme: to so „ameriški“ filmi, potemtakem filmi, ki jih je videl tudi Američan. To seveda pomeni, da v ameriške kinodvorane letno ne dospe okrog 200 filmov, potemtakem okrog 200 filmov „neodvisnih“ hollywoodskih producentov (ali natančneje, v ameriške kinodvorane se privrti le slaba polovica filmov „neodvisnih“ producentov). To so hollywoodski filmi, ki jih Američan ni videl. Da bi bil film „ameriški“, ga mora videti tudi Američan. Da bi bil film hollywoodski, ga Američanu ni treba videti. Za definicijo Hollywooda Amerika ni potrebna: za definicijo Amerike je Hollywood potreben. Hollywood je objektivno večji od Amerike: ni Hollywood del Amerike, temveč je Amerika del Hollywooda. Iz zgornji številki in predvsem razmerij lahko sklepamo, da Hollywood in Amerika nista v premem sorazmerju, temveč v obratnem sorazmerju: večji ko je Hollywood, manjša je Amerika. In še več: več ko je dokazov, da Hollywood obstaja, vse manj je dokazov, da obstaja Amerika. Hollywoodski filmi, potemtakem tisti filmi, ki jih Američanu ni treba videti, morajo resda nenehno konstruirati dokaze, da so „ameriški“: ameriški filmi, potemtakem tisti filmi, ki jih Američan mora videti, pa morajo za razliko od hollywoodskih vseskozi konstruirati dokaze, da Amerika sploh obstaja.

In kdo je bil kdo oz. kdo je naredil kaj v Hollywoodu leta 1988?

ROBERT ZEMECKIS, *Who Framed Roger Rabbit?* Zemeckisa je še kot študenta UCLA ob koncu sedemdesetih odkril Steven Spielberg in mu že tedaj poklonil dva filma (*I wanna Hold Your Hand, Used Cars*), s katerima pa je bil zadovoljen le Spielberg: za Beatlesnostalgijsko ni bil pravi čas, spoofi o rabljenih avtomobilih pa tudi niso vžgali. Sodelovanje se je nadaljevalo v filmu *Back to the Future*: Spielberg je naredil vse, kot režiserja pa je podpisal Zemeckisa. Tudi film *Romancing the Stone*, ki ga je Zemeckis sicer naredil za Michaela Douglasa, je bil le odtrganina Spielbergovega filma *Raiders of the Lost Ark*. Film *Who Framed Roger Rabbit?* je spet združil Spielberga in Zemeckisa, predvsem pa je seveda združil animacijo in „igrani“/„živi“ film, celo do te mere, da je postal takojšnja klasika. Film se vedno prevaja narobe: najbolj ustrezno slovenski prevod bi bil *Kdo je posnel Rogerja Rabbita?* Film je postavljen v dobre stare čase, podprte s hard-boiled emocijami in noir nostalgijo, vendar le zato, da bi prikri, da v resnici govori o zelo aktualnih problemih: pravzaprav gre za klasičen „film-à-clef“, za film o boju za oblast v pogojih post-studijskega sistema. Absolutno spregledano je namreč dejstvo, da je „Rabbit“ v hollywoodskih „krogih navznoter“ vzdevek slovitega magnata, producenta in korporativnega oficirja Raya Starka, mogočnega in gromovnika, ki je „izgnal“ Davida Putnama. Najbolj gledan film leta. Ni razloga, da to letos ne bi bil *Back to the Future II.*, film, ki bo spet združil Zemeckisa in Spielberga. Zemeckis je le izvrševalec Spielbergove oporoke.

JOHN LANDIS, *Coming to America*. John Landis je primer tipičnega frustriranega B-filmarja: dela nizko-proračunske filme z orjaškimi proračuni, nekako pol-filme, filme, ki jim vedno nekaj manjka, filme, narejene z levo roko. Morda se motirno, ko upamo, da bo Landis kdaj uporabil tudi desnico. Landisovi filmi so filmi dobrih idej: kot da bi nam hotel reči — saj veste, kaj sem hotel s tem in onim, mar ne? Ne, Landis, ne vemo. Landis je režiser, ki ne zna rokovati z velikim proračunom: zato se nam stalno zdi, kot da preprosto zapravlja denar, ki ga je za dobre ideje preveč. Film sicer ni slab, dokler seveda ne veste, kdo ga je naredil. Ko spoznate, kdo ga je naredil, se vam zdi nekako slab. Toda ko v odjavni špici doženete, da je bil Eddie Murphy postavljen v kar štiri različne in neprepoznavne vloge, se vam bo zdel spet dober, v najslabšem primeru se vam bo zdela dobra vsaj ideja. In ta ideja je vredna toliko, kolikor je vreden Eddie Murphy: 10 milijonov dolarjev? Morda pa v tem filmu denarja za dobro idejo le ni bilo preveč? Morda, vendar je kljub temu narejen z levo roko.

JOHN CORNELL, *Crocodile Dundee II*. Ta film je režiral kar sam producent prvega *Krokodila*: če si otrok narave, neokrnjene in nedolžne, potem mamil ne potrebuješ. *Crocodile Dundee* je v tem smislu idealni bojevnik proti trgovini z mamilami, čeprav morda le zato, ker ne ve, kaj je to trgovina. Štosov malo, seksa nič.

PENNY MARSHALL, *Big*. Deček si zaželi, da bi bil velik. Ko nenadoma res postane velik, je Tom Hanks. Penny Marshall je prej naredila film *Jumpin' Jack Flash*, odlični špijonski spoof z *Rolling Stones* v naslovu. Še prej pa je bila TV-komedijantka, bananizirana tudi v Spielbergovem *1941*. Če se čez noč postarate za 10 ali 15 let, potem je vse, kar storite, smešno. Toda vsem morate povedati, da ste bili še včeraj 10 ali 15 let mlajši. Dobra komedija bi bila, če nam tega ne bi bilo treba zvedeti.

JOHN MCTIERNAN, *Die Hard*. Nedvomno eden izmed filmov leta. John McTiernan je režiser za 21. stoletje. Kar je bila *Francoska zveza* za sedemdeseta leta, je *Die Hard* za osemdeseta. Film o tem, kako ni dobro verjeti, da med Holly-

VEŽNEM GOZDU '88

woodom in Los Angelesom ni nobene razlike. Film o tem, kako je Los Angeles ogrožen: Los Angeles še ni simbolno zaprt v meje korporativne Amerike, na kar je McTiernan opozoril že v svoji odlični terror-študiji **Nomads**. Film o tem, da Hollywood obstaja, vendar v ločenosti od Los Angelesa. Film o tem, kako je bil osvobojen Hollywood. Film, ki nam je dal Brucea Willis in Alana Rickmana. McTiernana nam je dal vsaj že **Predator**.

ROGER DONALDSON, **Cocktail**. Lokomotiva za Toma Cruisea, ki je danes očitno najboljša partija v mestu. Tom Cruise ni mali Robert de Niro, čeprav se je za film **Color of Money** naučil bilijard, za **Cocktail** pa sukanje shakerjev in steklenic. Kamera nam ga stalno snema kot kako pin-up girl, zato ni jasno, kaj v filmu počne Elisabeth Shue. Tipičen glamour-film z obrnjeno spolno ekonomijo. Donaldson je naredil najboljši špijanski triller osemdesetih (**No Way Out**) in solidno tretjo inačico filma **Bounty**.

TIM BURTON, **Beetlejuice**. Timu Burtonu se pozna, da je bil nekdanj animator: **Beetlejuice** (in prej tudi **Pee-Wee's Big Adventure**) je orjaška recenzija infantilnosti sodobne kulture in obenem toboganski šprint skozi pred-genitalni nadrealizem kulture korporativizma. Burtonov Pee-Wee Herman/Paul Reubens je bil mix Busterja Keatona, Stana Laurela, ki išče Oliverja Hardyja, najde pa Paula Reubensa, in Stevea Martina, ki išče Johna Candyja, najde pa Michaela J. Pollarda.

RICHARD DONNER, **Scrooged**. Richard Donner ima zdaj že močno hit-listo: **Omen, Superman, Goonies, Lethal Weapon, Scrooged**. Vsi njegovi filmi so nekako „božični“. Nekdanji televizijski režiser, zdaj že filmski veteran (r.l. 1930), je očitno specialist za filme, iz katerih je potem mogoče delati sequel-serije (**Omen, Superman, Lethal Weapon**, verjetno tudi **Scrooged** in **Goonies**). Potem ga pa vedno nategnejo (npr. **Superman**): Hollywood kljub vsemu ni televizija.

IVAN REITMAN, **Twins**. Zakaj ne bi postavili v isti film Arnolda Schwarzeneggerja in Dannyja DeVitta? In zakaj ne bi bila dvojčka? Režirati filma potem sploh ni treba: zakaj ne bi zato najeli Ivana Reitmana, zbiralca filmov, ki jih ni treba režirati (**Meatballs, Legal Eagles, Ghostbusters**). Če bi najeli kogarkoli drugega, ki bi sam film še malo porediral, bi vse skupaj pokvaril.

Peter MacDonald, **Rambo III**. Ker je Stallone nagnal Russella Mulcahya in skoraj celo tehnično ekipo, je moral režijo prevzeti Peter MacDonald, eden izmed „preživelih“ članov prvotne tehnične ekipe. Film se začne v Indiji, kjer Rambo išče „pot navzgor“, konča pa s pirotehničnim toboganom v Afganistanu, kjer Rambo likvidira kakih 1000 komijev, vendar le zato, ker so ugrabili njegovega prijatelja. Kakorkoli že, Stalloneu v „tretjem svetu“ zadnja ura še vedno ni odbila.

RON HOWARD, **Willow**. Po Ameriških grafitih, kjer je bil le eden izmed glavnih najstnikov, je Howard spet v službi Georgea Lucasa in posredno sprege Lucasberg, kar se vsiljuje še toliko bolj, če upoštevamo, da so bili vsi prejšnji Howardovi filmi le odtrganine Spielbergovih ekstravaganc (predvsem **Splash** in **Cocoon**). Willow pa je remake filma **Star Wars** v pogojih „S and S“ pravljice, podprte z orjaškimi zmaji in pikantnimi specialnimi efekti.

CHARLES CRICHTON, **A Fish Called Wanda**. Siloviti in triumfalni comeback britanskega veterana (r.l. 1910), ki je svoj zadnji film posnel daljnjega leta 1965 (**He Who Rides a Tiger**). Prvak britanskih „družinskih komedij“ in junak studia „Ealing“ je naredil sijajno lokomotivo za del „letečega cirkusa“ Monthly Python (John Cleese, Michael Palin), čeprav je treba poudari-

ti, da v filmu kljub vsemu dominira tandem Kevin Kline/Jamie Lee Curtis. Film o jecljavcih, starih damah s psički, debelih zmkavtih in Archieju Leachu. Če bi se Cary Grant še enkrat rodil, svojega pravega imena Archie Leach zanesljivo spet ne bi obdržal.

DAVIC ZUCKER, **The Naked Gun**. Najslavnejši režijski trio David Zucker/Jerry Zucker/Jim Abrahams se je ločil. Zdjaj režira vsak posebej, največ sreče pa ima, kot vse kaže, David Zucker. **The Naked Gun** je poln tistega obešenjaškega humorja, ki je triado naredil slavno in prepoznano; film temelji na televizijski seriji, ki so jo kreirali oni sami. Obdržali so detektiva Leslieja Nielsena, ki mu Ivo Stander ne bi zaupal v varstvo niti svojega psa. Priscilla Presley je pomemben okras, delikaten in redek.

RENNY HARLIN, **A Nightmare On Elm Street 4: The Dream Master**. Prva Mōra je bila sicer znatna uspešnica, toda obe nadaljevanji sta bili finančno razočaranje, pa čeprav nista padli daleč od „izvirnika“, ki bi ga lahko napisali tudi brez narekovajev, saj predstavlja prav serija **A Nightmare On Elm Street** najbolj avtentični in obenem najznačilnejši, če ne celo kar najizvirnejši tip grozljivke v osemdesetih, Freddy Krüger (Robert Englund: na koncu Aldrichevega filma **Hustle** se je pojavil le za hip, a je bilo dovolj, da je pomagal likvidirati Burta Reynoldsa) pa je ob Jasonu Vorheesu edina prava zvezda-pošast osemdesetih. Zato je vse presenetilo dejstvo, da je bilo tole tretje nadaljevanje 17. najbolj gledan film leta in obenem top-grozljivka leta. Ne gre več zato, da pošast pride v sanje svojih žrtev, zdaj morajo žrtve prodreti v sanje pošasti. Mar pošasti sanjajo? Kdo koga sanja? Mar niso pravzaprav vsi budni?

RON SHELTON, **Bull Durham**. Susan Sarandon na začetku vsake baseball sezone zleze v posteljo z drugim igralcem, vendar je vse narejeno tako učinkovito, da je niti gledalci nimajo za cipo. Seks s Kevinom Costnerjem ni tako učinkovit, kot so najvlagali propagandni materiali. Mozart in Salieri v baseball ligi, celo minorni.

DENNIS HOPPER, **Colors**. Hopper se je vrnil v partiji na vse-ali-nič. Že to, da je postavil v naslov besedo **Colors**, nam razkrije, da je igral na vse, če pač upoštevamo, da je beseda **Color** v osemdesetih vedno vžgala (npr. **Color of Money, Color Purple**). Tudi filmi o dveh partnerjih („buddy-buddy movie“) na isti misiji so vedno vžgali. Če je bil en partner temnopolt je bilo še toliko boljše. Scenarij je sicer predvideval temnopoltega, toda ker je Hopper hotel vse, je uporabil belega (v obeh vlogah), vendar le zato, da bi bilo mogoče njegov film v kontekstu „obarvanih“ pouličnih tolpa tolmачiti kot rasistično invektivno. Množice so prišle, ker na to vedno zgrabijo. Nekaj je bilo tudi mrtvih, v filmu in zunaj filma. Konec je nesrečen, ker Sean Penn preživi.

BARRY LEVINSON, **Rain Man**. Levinson je udaril leta 1982 s sijajnim nostalgikom **Diner**, ki je pozvedil Stevea Guttenberga, Mickeya Rourkea, Daniela Sterna, Timothyja Dalyja, Kevinu Baconu, Ellen Barkin. V Baltimore se je vrnil potem še v filmu **Tin Men**, in če temu dodamo še filme **The Natural, Young Sherlock Holmes** in **Good Morning, Vietnam**, nam postane jasno, da imamo opraviti z režiserjem, ki mu vedno uspe. Specialist za tople, nepreverjene, neznanstvene, nostalgicne melodrame. Za devetdeseta smo preskrbljeni: McTiernan nam bo delal thrillerje, Barry Levinson pa melodrame. Film **Rain Man** so vsi razumeli narobe: ne, ne gre zato, da bi bil **Midnight Run** komična inačica filma **Rain Man**, temveč gre zato, da je **Rain Man** komična inačica Reitmanove komedije **Twins**.

CHRISTOPHER CAIN, **Young Guns**. Po dveh

majhnih filmih (**When the Water Runs Black, That Was Then, This Is Now**) in enem kisku (**The Principal**) je Cainu uspelo narediti tudi velik film, in kar je še huje, uspelo mu je narediti odličen western, čeprav je s tem tvegalo, da se mu bodo smejali. Pravi revolveraši, pravi konji, prave pištole, pravi Billy the Kid, ki mu je na koncu usojeno preživeti.

MIKE NICHOLS, **Biloxi Blues** in **Working Girl**. Prvi film predstavlja drugi del avtobiografske trilogije Neila Simona (prvi del, **Brighton Beach Memoirs**, je režiral Gene Saks): malce bolj osebne in malce manj smešne film, o tem, kako lepo je biti vojak. Matthew Broderick je Neil Simon aka Eugene Jerome. Drugi film predstavlja še en dokaz, kako je v korporativni Ameriki lahko uspeti: **Wall Street** in **The Secret of My Success** v enem filmu. Harrison Ford in Sigourney Weaver igrata tako, kot da bi mislila, da sta kje drugje. Le kje je bil ves čas Mike Nichols? To se ob njegovih filmih že ves čas sprašujemo?

HOWARD DEUTCH, **The Great Outdoors**. Deutch je uslužbenec Johna Hughesa, za katerega je že prej naredil nekaj predvsem najstniških romanc (npr. **Pretty In Pink, Some Kind of Wonderful**). Ko je začel Hughes snemati bolj „odrasle“ komedije (npr. **Planes, Trains and Automobiles**), se je moral novemu kurzu priključiti tudi Deutch. John Candy in Dan Aykroyd sta brata, ki na skupnih počitnicah ugotovita, da jima v življenju ni uspelo: jasno, ko je pa John Candy brez Stevea Martina tak kot Dan Aykroyd brez Johna Belushija. Hughes je dobro vedel, zakaj je režijo prepustil Deutchu, čeprav ga je sam produciral in oscenaril.

Buddy Van Horn, **The Dead Pool**. Dirty Harry, petič, a še vedno znosno. Hitro in gledljivo kot vedno, vendar brez velikega preloma v sami seriji. Clint E. je vse starejši in vse bolj siv: izmisliti si bo moral novo serijo ali pa nadaljevati tisto o žalostnem cirkusantu Bronchu Billyju.

MARTIN BREST, **Midnight Run**. Orjaški road-movie, ki so ga snemali na sto lokacijah. Najboljše ameriške lokacije so posneli na Novi Zelandiji, kot da bi hoteli dokazati, da Amerika obstaja, vendar neke zunaj nje same, recimo, na Novi Zelandiji. Robert de Niro je lovec na glave, ki ima pokvarjeno uro. Slabo za lovca na glave v thrillerju, dobro za lovca na glave v komediji. Vsaj vemo, da bo stvar sama dolgo trajala. Komični thriller je Brestova specialiteta. Za devetdeseta smo zdaj že dobro preskrbljeni: McTiernan nam bo snemal thrillerje, Levinson drame in melodrame, Brest pa komične thrillerje (prej tudi **Beverly Hill's Cop**).

JIM ABRAHAMS, **Big Business**. Jim Abrahams iz slovite triade Zucker/Zucker/Abrahams je naredil malo manj obešenjaški film: Bette Midler in Lily Tomlin igrata v dvojni vlogi: vsaka igra namreč še svojo enojajčno dvojico. Na koncu se vse štiri znajdejo v istem kadru, kar naj bi bilo smešno: slabo za komedijo, ko se mora gledalec smejati dosežkom tehnike in filmske znanosti.

WALTER HILL, **Read Heat**. Hill naredi vsako leto en film, tako kot Landis — pol-film, nizkoproračunski film z velikim proračunom in z levo roko. Prvi hollywoodski film, ki so ga snemali tudi v Rusiji: v resnici so v Rusiji posneli le nekaj uvodnih, napol dokumentarnih, informativnih in turističnih eksterierjev. KGB-jevec prikora v Chicago, a se to vsem zdi samoumevno. Rusi niso več veliki sovražniki, zdaj to vlogo igrajo Zahodni Nemci (npr. **Die Hard**) in Japonci (**Gung-Ho**), če naj omenimo le nekatere. Kar pa ne pomeni, da imajo Američane Ruse zdaj kar nenadoma za ljudi: KGB-jevca namreč igra Arnold Schwarzenegger.

ROBERT TOWNE, **Tequila Sunrise**. Robert Towne je v sedemdesetih napisal nekaj vplivnih sce-

narijev (npr. **The Last Detail, Shampoo, Yakuza** ipd.), izmed katerih je bil vsekakor najbolj slaven tisti za film **Chinatown**. Vsak filmar sanja, da bi naredil svojo **Casablanca**: Town je svojo **Casablanca** postavil na mejo med Ameriko in Mehiko, vize je zamenjal za kokain, Ingrid Bergman pa je odigrala „fatalna“ Michelle Pfeiffer. Towneova **Casablanca** je sicer nadpovprečna: celoten vtis malce pokvari predvsem dejstvo, da je bolj podobna Hillovemu filmu **Extreme Prejudice** kot pa sami sebi, se pravi, Curtizovi **Casablanci**. To je ravno stvar scenarija. Paradoksalno.

JONATHAN KAPLAN, The Accused. Tu in tam naredi Hollywood tudi kak topičen film, denimo, o problemu posilstva. Jodie Foster je dobila Oskarja, ker se je pustila učinkovito ponižati in razžaliti. Kelly McGillis je ostala eksaltirana, pa čeprav so v resnici pred nekaj leti posilili prav njo. Kaplan ima še vedno na vesti le en velik film (**Over the Edge**), čeprav je tudi drugim njegovim filmom gledljivost težko odreči (npr. **White Line Fever, Mr. Billion, Project X** itd.). Kaplan najprej film posname in potem sprašuje. **TOM HOLLAND, Child's Play. Orlacs Hände in The Devil Doll** v enem filmu: družinska grozljivka, ki nas sooči z dejstvom, da vir groze in terorja niso več otroci, ampak njihove lutke, v katerih živi duh velikih zlikovcev. Ne podpovprečno.

ROGER SPOTTISWOODE, Shoot to Kill. Spottiswoode ne režira prav pogosto: zaenkrat mu je najbolj uspel politični thriller **Under Fire**, malo manj terror-thriller **Terror Train** (vmes je bil podpisan pod film **Pursuit od D.B. Cooper**, na katerem pa so se itak izmenjali štirje režiserji): **Shoot to Kill** je eko-thriller, za katerega je nasploh značilna premestitev iz urbanega konglomerata v osrčje pojoče narave. In prav v tem je past, v katero pade vsak eko-thriller: junake najprej definira v urbani džungli, ko pa dospejo v naravo, jih definira še enkrat. Kot da se je film še enkrat začel: v tem smislu je potem sam prehod iz mesta v naravo nasilen in neučinkovit.

FRANK OZ, Dirty Rotten Scoundrels. Frank Oz oživlja stare filme: film **Dirty Rotten Scoundrels** je odličen remake Levyjevega filma **Bedtime Story**, zgodbe o dveh prevarantih, ki za vsako žrtev najdeta nov trik. Steve Martin je to, kar je bil v izvirniku Marlon Brando, Michael Cain pa to, kar je bil David Niven. Zdi se, da je Steve Martin vsaj za hip našel svojo „izgubljeno polovico“. Nekaj fint je postalo takojšnja klasika, tudi zaradi uporabnosti.

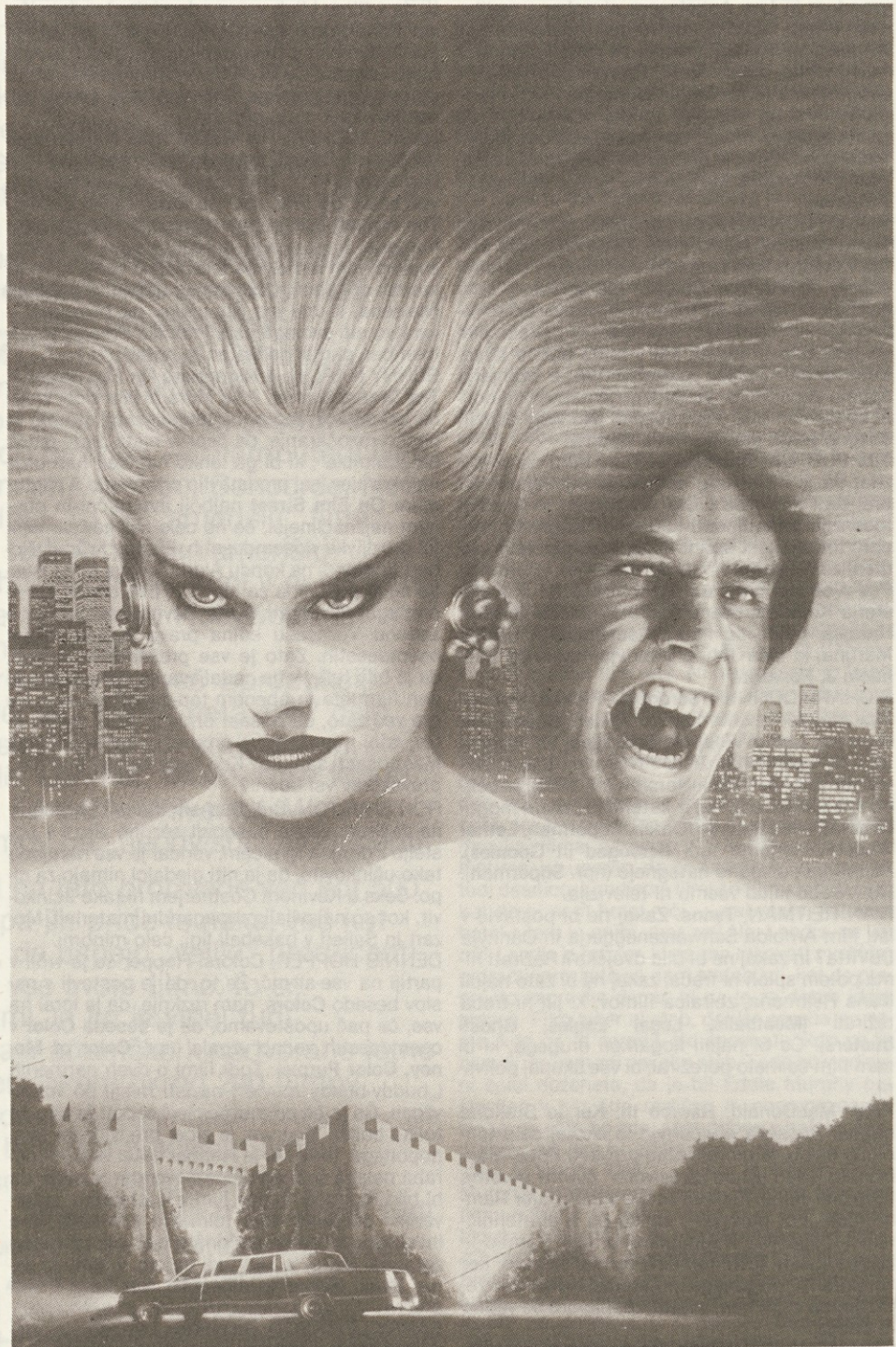
JOHN CHERRY III., Ernest Saves Christmas. Otrokom bo lažje, ko bodo spoznali tepca za vse letne čase. Sequel filma **Ernest Goes to Camp** istega režiserja.

MICHAEL APTED, Gorillas in the Mist. Meryl Streep je imela v Afriki farmo, Sigourney Weaver pa ima hrib z gorilami: obe sta historični osebi, prva pisateljica, druga antropologinja. Apted zna še vedno dobro pripovedovati zgodbe (prej, npr., **Stardust, Agatha, Coal Miner's Daughter, Continental Divide** itd.), vendar so te zgodbe vse krajše in tanjše, lahko bi rekli, da so desetminutne: Apted — ker pač ni kak poseben formalist ali pa stilist — vse težje in težje zapolni prostor oz. čas do tiste potrebne ure in pol. Ne gre zato, da je premalo forme za tako veliko vsebine, ampak zato, da je premalo forme za tako malo vsebine.

GEORGE ROY HILL, Funny farm. G.R.Hill vidno tone: leta filmov kot **Butch Cassidy and Sundance Kid in Sting** ali pa **Slap Shot** so mimo. **Funny Farm** je pilot za Chevyja Chasea, ki pa tudi vidno tone. Chasea bo morda rešil **Fletch II.**, Hilla pa morda kaka ponovna združitev Redforda in Newmana.

GRAHAM BAKER, Alien Nation. Baker je sicer Britanec, toda ta film je nedvomno njegov hollywoodski. Sci-fi akcijski „buddy-cop“ film o androidnih „prišlekkih“ iz vesolja, ki pristanejo v puščavi Mojave in se potem nastanijo v ZDA kot polnopravni državljani (nekaj takega kot „Boat People“), je sicer nameščen v neko nedoločno prihodnost, ki pa naj bi bila taka kot sedanjost: na oblasti bo še vedno Reagan, ki med drugim vsem tem „prišlekom“ tudi zaželi dobrodoščilo, v kinodvoranah pa se bo vrtil **Rambo IV**. Dober film z odličnimi produkcijskimi in tehničnimi vrednostmi (brez pretiravanja s specialnimi efekti), ki bi mu lahko očitali le pretirano

S PLAKATA ZA FILM **TO DIE FOR**, REŽIJA DERAH SARAFIAN

z gledovanje pri Scottovem **Iztrebljevalcu**. Coca-Cola na orjaškem displayu zamenja Pepsi-Cola. James Caan and Mandy Patinkin vs. Terence Stamp.

COSTA-GAVRAS, Betrayed. Costa-Gavras snema malo: kar ne posname v Hollywoodu, ni več vredno počenega groša. **Betrayed** je film o novem valu pop-KKK in belega etnicizma, ki se vse bolj razrašča v osrčju Amerike, predvsem v tistih predelih, ki se izogibajo duhu korporativne Amerike. Film je bil za mnoge prepočasen in prav zato v nekem smislu prehit: vsako elipso so kritiki namreč dojeli kot izgubo smisla, suspenza in dramaturgije.

DAVID SELTZER, Punchline. Scenarist filma **Omen**, zdaj že nekajkrat tudi režiser (npr. **Lucas**), je naredil film o posebnem aspektu ameriške

underground kulture — o tako imenovanih „stand-up“ zabavljajih, ki začnejo v nočnih restavracijah sumljivega tipa, se tu in tam dvignejo do radijskega „talk-show-man“ ali pa TV-gostitelja, v glavnem pa se rojevajo in umirajo povsem anonimni. Tom Hanks je dobro podprt s Sally Field, Johnom Goodmanom in Markom Rydelom, sicer slovitim režiserjem (**On Golden Pond**).

PETER HYAMS, The Presidio. Na začetku in na koncu je film, vmes pa je televizija: film o zakulisju vojaške policije je kot kaka epizoda te ali one TV-nanizanke. Navsezadnje pa so bili vsi Hyamsovi filmi takšni: televizija, preoblečena v kinodvorano (tako **Busting** kot **Our Time**, tako **Capricorne One** kot **Hanver Street**). Za izrazitega story-tellerja pretanka zgodba in prekratek

PRIZOR IZ FILMA **WHO FRAMED ROGER RABBIT**,
REŽIJA ROBERT ZEMECKIS

scenarij: film komaj stoji skupaj, Sean Connery pa je na TV izgubljen. Dirka z avtomobili je OK. GARY BEEMAN, **License to Drive**. Brat-pack, ko ta ni več v modi — niti idejno niti slogovno. JOHN CARL BUECHLER, **Friday the 13th Part VII — The New Blood**. Petek trinajstega sedmič. Tokrat je žrtev 14, vse so likvidirane na že preizkušene načine. Jasonu Voorheesu metode ubijanja ni treba modernizirati, ker je kri vselej nova. Prvi Petek je režiral Sean S. Cunningham, druga dva Steve Miner, četrtega Joseph Zito, petega Danny Steinmann, šestega pa Tom McLoughlin. Med žrtvami psihopatskega Jasona pa so se znašli tudi Kevin Bacon, Adrienne King, Corey Feldman, Crispin Glover in Kimberley Beck. Ostali so zares izginili. ALAN MYERSON, **Police Academy 5: Assignment Miami Beach**. V filmu **Naked Gun** je bilo toliko dobrih štosov kot v vseh petih **Policijskih akademijah** skupaj. V tej Steve Guttenberg niti ni več hotel igrati. Ostali člani ekipe so isti: G.W. Bailey, George Gaynes, Bubba Smith, Michael Winslow, David Graf, Marion Ramsey, Leslie Easterbrook itd. Ob Guttenbergu je izpadel tudi psihopatski Bobcat Goldthwait. Vsak del je do sedaj imel tudi po en okras: prvi film Kim Cattrall, drugi Colleen Camp, tretji je bil brez, četrti Sharon Stone, peti pa Janet Jones. Prvega je režiral Hugh Wilson, drugega in tretjega Jerry Paris, četrtega pa Jim Drake. JONATHAN DEMME, **Married to the Mob**. Demmeju se je spet odprlo: izšolal se je v Cormanovem kampusu (npr. **Crazy Mama**) in postal najboljši satirik, tako da praktično nadaljuje tam, kjer se je ustavilo Robertu Altmanu. Hladni, analitični, šolski filmi (npr. **Melvin and Howard**, **Something Wild**) so imeli tudi dober blagajniški iztržek. **Married to the Mob** je šolski film: satirizira nam idejo gangsterskega filma. Šolski pa je zato, ker preveč natančno posnema predstavo o tem, kaj je gangsterski film kot žanr, ne pa o tem, kaj je gangsterski film kot en partikularni film (isto velja za **Something Wild** in „screwball“

komedijo), zaradi česar se partikularni film obnaša kot žanr, kar že tudi pomeni, da se sam filmski žanr obnaša tako, kot da se v filmu gleda iz „sveta“ poistovetene s „fimsko zgodovino“.

FRANCIS COPPOLA, **Tucker: the Man and His Dream**. Dva velika mitska filma obstajata: **Casablanca** in **Citizen Kane**. Prvi je mitični popilot, drugi je mitični „Art-oeuvre“. Vsak režiser hoče posneti svojo **Casablanca**, vendar le zato, ker ve, da je ideja **Casablanca** lastna praktično vsakemu filmu. Coppola se je odločil drugače: ker vse njegove **Casablanca** niso vžgale (**One From the Heart**, **Rumble Fish**, **Outsiders**, **Peggy Sue Got Married**, **Cotton Club**, **Gardens of Stone**), niti komercialno niti mitološko, se je odločil, da bo posnel svojega **Državljana Kanea**, le da si je „globino polja“ razložil malce drugače. Odličen šolski film v vseh smislih: v mitologijo ne bo vstopil, prej v kak zloben pregovor. Coppola se je zdaj za dve leti umaknil v Italijo (Cinecittà), da bi razmislil o osemdesetih.

WES CRAVEN, **The Serpent and the Rainbow**. Po dolgem času spet odličen in „avtentičen“ film o zombijih sicer velikega mojstra grozljivk iz sedemdesetih (npr. **Hills Have Eyes**, **Last House on Left**). Film temelji na resničnem dogodku: resnični dogodek je istoimenski potopis harvardskega antropologa Wadea Davisa.

DWIGHT LITTLE, **Halloween 4: The Return of Michael Myers**. Dwight Little je tipičen B-filmar, specializiran predvsem za uradna ali neuradna nadaljevanja „izvirnikov“ (npr. **Blood Stone** kot odtrganina **Indiane Jonesa**). Michael Myers se je vrnil, kar je naravno: manj naravno je, da se je vrnil tudi Donald Pleasance, ki je v drugi **Noči čarovnic** zgorel, bil pa je naravno bitje. Če upoštevamo, da je celoten drugi del sanjala Jamie Lee Curtis, je stvar jasna. Spet je manj jasno, zgodbe potem ni nje v tem četrtem delu. Res, da je ni bilo že v tretjem delu, toda tretji del s prvima dvema ni imel nobene neposredne zveze.

CRAIG BAXLEY, **Action Jackson**. Filmu se pozna, da ga je naredil nekdanji kaskader: začetek je presenetljivo učinkovit, potem pa se masakri začnejo spreminjati v vodo, ne pa v kri. Vanity se sleče. Kot pač v vseh filmih. Divje avtomobilске vožnje in sunkovite eksplozije spadajo k žanru.

KENNETH JOHNSON, **Short Circuit II**. Bledo nadaljevanje **Badhamovega** filma: roboti imajo dušo ipd. Kakorkoli že, tudi otroci zaslužijo boljše filme.

ROMAN POLANSKI, **Frantic**. Polanski je kljub vsem očitkom dobro subvertiral idejo Pariza: prvič, v Parizu lahko preživiš le, če si Harrison Ford/Indiana Jones, in drugič, v Parizu ti lahko pomaga le Bog (Fordu pade zapestnica „ugrabljene“ žene dobesedno z neba). Gladek suspenz in če že hočete: Amerikanec v Parizu, ki je preveč vedel.

ANDREW DAVIS, **Above the Law**. Andrew Davis je nedvomno eden izmed najboljših režiserjev B-akcijskih filmov (npr. **Code of Silence**). Belopolti mojstri kung-fu veččin so piloti njegovih akcionerjev: tokrat Steven Seagal.

BUD SMITH, **Johnny Be Good**. Vsaka šola ima svojega junaka: če je športnik, potem ga skušajo rekrutirati različne univerze. Premalo za film, a dovolj za najstniško komedijo. Zvezda najstniških komedij zahaja. Nekateri bi še vedno radi bili brat-packerji, čeprav packa že nekaj časa ni več. Za novi pack bo potreben čas.

CARL SCHULTZ, **Seventh Sign**. Nekdo je očitno mislil, da je spet čas za oživitev **Rosemaryjinega otroka**: Demmi Moore je noseča in misli, da se bliža apokalipsa, v kateri naj bi imel pomembno vlogo tudi njen nerojenec. Ženske fantazije in otrok kot vir zla so vžgali v sedemdesetih,

zdaj pa se že bližajo devetdeseta.

BUD YORKIN, **Arthur 2 On the Rocks**. Ponovni pilot za Dudleya Moorea in Lizo Minelli (prvega je režiral Steve Gordon): duhovit scenarij, vendar za konec osemdesetih premahak in preveč verbalen, če veste, kaj hočemo reči. Film pa preveč televizijski, kakršni so sploh vsi filmi tega režiserja (npr. **Start the Revolution without Me**, **The Thief Who Came to Dinner** itd.), ki je bolj prisoten na televiziji kot pa v kinu. V osemdesetih je bil najbolj natančen v filmu **Twice In a Lifetime**, v ljubezenski dramzi z Geenom Hackmanom Ann-Margret in Ellen Burstyn.

JOHN G. AVILDSEN, **For Keeps**. Pilot za teen starleto Molly Ringwald, ki bi jo radi pripravili na „odrasle“ vloge tako, da jo naredijo nosečo. RANDAL KLEISER, **Big Top Pee-wee**. Še en pilot za Pee-wee Hermana/Paula Reubensa. Precej dolgočasen. Randal Kleiser je predvsem režiser za otroke in ostale družinske vojake (npr. **Flight of the Navigator**).

TAYLOR HACKFORD, **Everybody's All-American**. Hackford ima zdaj že svojo lastno produkcijsko hiško. Le kdo je pa nima? To seveda pomeni, da projekte izbira sam in da ima pri samem filmarju znatno mero svobode. **Everybody's All-American** je praktično film o tem, kaj bi se zgodilo z Richardom Gereom, če bi ga spremljali tudi potem, ko je zapustil vojaško akademijo v **Častniku in gentlemanu**. Bil bi zlomljen in nesrečen, tako kot je tukaj Dennis Quaid. Zdi se, da Hackford kot velik mojster ljubezenskih dram (npr. **Častnik in gentleman**, **Against All Ods**), ni znal pilotirati prav obeh ljubezenskih sub-plotov.

JAMES BRIDGES, **Bright Lights, Big City**. Bridges nikoli ni bil čisti storyteller, ampak je vedno najraje imel zgodbe s poanto (**The China Syndrome**, **The Urban Cowboy** itd.): v tem filmu, sicer narejenem po razvpitem McInerneyevem istoimenskem romanu, je ostala le še poanta, zgodbe pa skoraj ni. Tudi v romanu je ni. Je pa vsaj poanta. Če hočete vedeti, kakšna je poanta filma, morate prebrati roman.

BOB SWAIM, **Masquerade**. Swaim še vedno vztraja na melodramatičnih suspenzerjih, v katerih vztrajno slači starlete: tukaj Kim Cattrall in Meg Tull, prej v **Half Moon Street** celo Sigourney Weaver.

ALLAN ARKUSH, **Caddyshack II**. Komedijanti osemdesetih so v pilotih praviloma dolgočasni: vžgejo le v dobro odmerjenih tandemih (npr. Belushi/Aykroyd, Candy/Martin ipd.) ali pa v skupinskih filmih, v katerih so drug drugemu stranska vloga, tako kot v tem filmu Chevy Chase in Dan Aykroyd. Rodneya Dangerfielda nadomešča Jackie Mason. Prvi del je že leta 1980 režiral Harold Ramis.

SPIKE LEE, **School Daze**. Leejev prvi hollywoodski film je udaril mimo: si predstavljate črna, ki se na univerzi bori proti birokraciji in apatičnosti svojih kolegov? Da, če so vsi ostali beli. Ne, če so tudi vsi ostali črnci. Torej ne!

ROBERT REDFORD, **The Milagro Beanfield War**. Redford je naredil tak film, kakršne tudi sicer dela njegov „Sundance Institute“: tople, idilične, pastelne, rahlo angažirane drame, ki se dogajajo nekje na ameriškem jugu. Kak ducat „večnih stranskih vlog“ se obnaša tako, kot da Boga ni. Le kje je bil ves čas Redford?

PAUL MAZURSKY, **Moon Over Parador**. Richard Dreyfuss igra filmskega zvezdnika, ki je zelo podoben nekemu diktatorju: ker diktator ne nadoma umre, ga zamenjajo z Richardom Dreyfussom, ne da bi kdorkoli to opazil. Ne preveč izvirno in premalo za film: bolje in izvirneje bi bilo, če bi nenadoma umrl Richard Dreyfuss in bi ga moral zamenjati diktator. Lahko bi bil dober prevenc, toda ker je to že Mazurskega stoprvi film, lahko zastava obesimo na pol droga.

JOHN CARPENTER, They Live. Carpenter je spet film posnel na nekaj akordov, ki jih je sam zložil. Kadar snema film v tem vrstnem redu, je vedno povsem gledljiv in celo nepredvidljiv. Film ima tudi jasno sporočilo: delavski razred bo prevzel oblast takrat, ko bo zavzel televizijo. Po slabem **Princu teme** in nepotrebnim **Veliki zmešnjavi v mali Kitajski** se Carpenter vrača k svojim idejno-političnim koreninam: B-filmu iz petdesetih. In ni edini.

RICHARD BENJAMIN, My Stepmother Is an Alien. Na zemljo prifrči ekstraterestrialna Kim Basinger, oblečena v komi-rdeče. Ženska, v rdečem, s tujega planeta: to so seveda petdeseta. Ker gre za komedijo, so to osemdeseta.

ROCK MORTON/ANNABEL JANKEL, D.O.A. Spet vrnitev v petdeseta, v Ausgang filma „noir“, v tisti „noir“ trenutek, ko je junaku preostalo le še toliko časa, da je našel svojega morilca. Remake Matéjeve istoimenske klasike (1949), ki je vmes še doživela en remake (**Color Me Dead**, Eddie Davis, 1969). Tokrat so zgodbo premaknili v svet campus-intelektualcev in best-sellerjev.

CHUCK RUSSEL, The Blob. Sci-fi-horror-katastrofe na način petdesetih: življenja v manjšem mestecu masakrira neka določena tvorba, nekaj rdeče-krvav komi-šnicel. V izvirnem **Blobu** (Irvin Yeaworth, 1958) so monstrozno „vegetacijo“ likvidirali tako, da so jo „ocvrtili“, v novem **Blobu** pa komi-šnicel „zamrznejo“. Nadpovprečno z nekaj izvirnimi masakri.

MICHAEL RITCHIE, The Couch Trip. Tenka zgodba (Dan Akroyd je norec, ki se preobleče v psihiatra), še tanjši film. Ritchie je iz vrhunskega filmarja (**Downhill Racer**, **Prime Cut**, **The Candidate**) treščil na raven neobetavnega zabavljača.

SIDNEY J. FURIE, Iron Eagle II. Že prvi **Iron Eagle** je bil le slaba odtrganina **Top Guna**, drugi pa ni več niti odtrganina samega sebe. Sidney J. Furie tone: v njegovem **Superman IV** je Superman le še komaj letel.

JAMES GLICKENHAUS, Shakedown. Najboljši režiser akcijskih filmov v osemdesetih: avtomobili vedno eksplodirajo, trupla nikoli ne padejo na tla v enem kosu, vožnje so vselej spektakularne, streljanja koreografirano, kaskaderji pa se obnašajo tako, kot da bi šlo zares (prej **Exterminator**, **Codename: Soldier**, **Protector**).

PHILIP KAUFMANN, The Unbearable Lightness of Being. Po evropskem romanu za Evropo: ne sicer slabo, toda Kaufmann bi lahko našel tudi kak drug roman, pri katerem bi nam lahko rekel: tisto je roman, tole tu pa je film. Namesto filma je naredil literaturo, s čimer je šel v zelje Jamesu Ivoryju.

DAVID CRONENBERG, Dead Ringers. Enojajčni dvojčki so se filmu vedno dobro prilégali (npr. **Dead Ringer**, **Stolen Life**, **Sisters**, **Dark Mirror** itd., itd.) in vedno so kako zagodli: v dvournem **Cronenbergovem** filmu se nič ne zgodi, vendar je celoten film orjaška paranoična britev: enojajčnim dvojčkom ni treba še kaj posebej storiti, saj je dovolj storjenega že z njihovim empiričnim obstojem. Cronenberg je edini mojster darwinistično-genetičnih grozljivk.

TED KOTCHEFF, Switching Channels. Najslabša inačica Milestoneovega filma **Front Page** (1931): Hawks (**His Girl Friday**) in Wilder (**Front Page**) sta bila nepozabna, Kotcheffa pa se bomo še naprej spomnili predvsem po zgodnjih filmih (**The Apprenticeship of Duddy Kravitz**, **Fun with Dick and Jane**, **Who Is Killing the Great Chefs of Europe**), navsezadnje pa tudi kot „sprožilca“ novega vala Vietnamad (**Rambo: First Blood**, **Uncommon Valor**).

MARTIN SCORSESE, The Last Temptation of Jesus Christ. Najboljši Scorsesejev film v osemdesetih: ne bi mogli reči, da je skušal Scorsese v tem anatomiziranem spektaklu mit o Kristusu preoblikovati v historično realnost, ampak bi morali reči, da je skušal rekreirati Kristusa kot historično osebnost, vendar le zato, da bi se s tem dokopal do neke racionalne osnove za „vero“ v sam mit o Kristusu. Scorsese je kljub vsemu dober in razborit Katolik.

ALAN ALDA, A New Life. Alda, igralec, režiser, scenarist in producent, nadaljuje s svojimi komi-dramami iz zakonskega in družinskega življenja (najbolj mu je to uspelo v filmu **The Four Seasons**), z dramami, ki so namenjene pred-

HOLLYWOOD

sem ljudem, ki ne hodijo v kino.

THOM EBERHARDT, Without a Clue. Po dolgem času spet inteligenten film o Sherlocku Holmesu in Dr. Watsonu, v katerem se izkaže, da je bil Holmes idiot, Dr. Watson pa genij. Toda, tišina!, da vas ne slišijo tisti, ki so igrali v filmu.

BOAZ DAVIDSON, Salsa. Cannonov **Dirty Dancing**, ki ga je naredil njihov hišni režiser (režiser serije **Lemon Posicle**, izraelskih **Grafitov**). Dolgčas kot vedno.

CHRISTOPHER CROWE, Off Limits. Policijski thriller, ki se dogaja v Vietnamu: vietnamska **Noč generalov**, pri kateri velja omeniti predvsem dejstvo, da se oba junaka, Dafoe in Hines, počutita bolje v Vietnamu kot pa v Ameriki, doma. Kot da je prava Amerika ostala v Vietnamu. **KEN WIEDERHORN, Return of the Living Dead II.** Romerov zombi-horror **The Night of the Living Dead** je bil predloga O'Bannonovem **The Return of the Living Dead**, ta pa je zdaj predloga Wiederhornovemu „sequel“, ki je zgodbo zamenjal s specialnimi efekti. Boljši je bil njegov ultra-splatter **Eyes of a Stranger**.

DAVID ANSPAUGH, Fresh Horses. Malo denarja za Molly Ringwald in Andrewa Mc Carthyja v drami strasti in fatalnega prešuštva: Molly Ringwald skušajo pripraviti na „odrasle“ vloge tako, da jo naredijo poročeno in prešušno. Anspaughu gre bolje v filmih, v katerih ni žensk (**Hoosiers**).

WILLIAM RICHERT, A Night in the Life of Jimmy Reardon. Po all-star „noir“ spoofu **Winter Kills** (1979) se zdi, da se Richard spet ne more izogniti „temni strani“ in „objektivni krivdi“ Očeta, pa čeprav tokrat le za hip, vendar poantirano, ker je bil boljši „oseben“ (posnel ga je po lastnem avtobio-romanu).

JOHN WATERS, Hairspray. Divine zadnjič, Waters prvič v ne-underground PG maniri. Precejnjeni satirični nostalgik o času, ko so vsi plesali in peli: če si stopil na ulico, si vedno tvegati, da te bodo ohranili v lepem spominu ali pa zgazili. To je ves schlock-cinizem, ki ga je Waters prinesel iz svojih underground-rezil. Baltimore ima dva poeta: Levinsona in „nočnega“ Watersa.

STEWART RAFFILL, Mac and Me. V filmu **E.T.** se je ekstra-terestrialec vrnil domov, v tem filmu pa ostane na zemlji in postane polnopravni državljani ZDA.

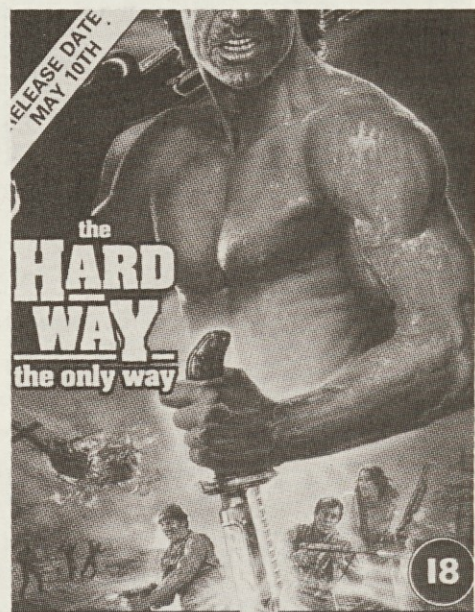
FRED SCHEPISI, A Cry in the Dark. Cannonu včasih uspe producirati kak ambicioznejši „art“ film (npr. **Love Streams**, **Fool for Love** ipd.). Zdaj, ko jim je pobebral Končalovski, se jim je prodal Schëpisi in naredil „dramo“ po resničnih — seveda avstralskih — dogodkih z Meryl Streep v glavni vlogi. Le za oboževalce Meryl Streep in Avstralce, ki še vedno ne vedo, kam je izginil otrok brezskrbne mamice. Ker jo igra Meryl Streep, s zdi vse skupaj kot rehabilitacija.

AARON NORRIS, Braddock: Missing in Action III. Brat Chucka Norrisa, zdaj hišni režiser, Cannon, obvlada le pirotehniko. Norris v Vietnamu, tretjič, zdaj že v soap-operetični maniri: zve mo namreč, da je imel v Vietnamu ženo in otroka, zato nas je lahko le strah, po koga se bo Norris vrnil v četrtem delu.

CAMILLO VILA, The Unholy. Hudiča tokrat izganjajo v New Orleansu: lokacija je sicer kredibilna, toda zdi se, da jih je v vseh smislih prehitel Parkerjev **Angel Heart**. Izganjalec hudiča je Ben Cross, naročnik Hal Halbrook, demonična je Nicole Fortier. Trevor Howard še zadnjič.

GEORGE A. ROMERO, Monkey Shines. Predolgo in premalo: paraplegiki so itak idealne žrtve gibkih monstrovov. Razočaranje. Romerove filme (predvsem **Night of the Living Dead**) vsi na vse pretege imitirajo in zdi se, da se le Romero sam ne more več imitirati.

ROBERT MULLIGAN, Clara's Heart. Vrnitev

hollywoodskega veterana (**To Kill a Mockingbird**) po flopu **Kiss Me Goodbye**: tudi on je šel v Baltimore (Levinson, Waters), vendar le zato, da bi razčlenil nekatere temeljne razredne, rasne in spolne travme in frustracije „zgorjnega razreda“. Whoopi Goldberg ima jamajški naglas, naglas razreda, ki ga skrbi „bad luck“ vladajoče kaste.

JOHN SAYLES, Eight Men Out. Film o največjem škandalu v zgodovini baseballa iz leta 1919: vsi liki imajo historična imena, Ringa Lardnerja pa igra sam Sayles. Najboljši film o baseballu, kar so jih kdaj posneli.

BLAKE EDWARDS, Sunset. Bruce Willis je Tom Mix, James Garner pa Wyatt Earp. Njuno srečanje je plodno le v samem filmu: razkrijeta morilca, ki Hollywoodu ni v čast. Kako lepo bi bilo, ko bi se izkazalo, da je morilec sam Blake Edwards. Tudi on namreč Hollywoodu ni več v čast. Svoje žene Julie Andrews tokrat ni uporabil, je pa zato uporabil svojo hčerko, Jennifer Edwards.

CHRIS COLUMBUS, Heartbreak Hotel. Tipičen Columbusov wish-fulfillment (kot prej v, npr. **Adventures in the Babysitting**): neki najstnik leta 1972 ugrabi Elvise Presleyja in ga pripelje domov k svoji frustrirani materi (Tuesday Weld). Elvis je David Keith. Nekdanji Spielbergov scenarist ni na ravni svojega guruja.

LEONARD NIMOY, The Good Mother (Spock v filmih **Star Trek**, poet in realizator „zicerjev“ (npr. **Star Trek III: The Search for Spock**, **Star Trek IV: The Voyage Home**, **Three Men and a Baby**), je tokrat naredil družinsko dramo z ženske strani (Diane Keaton): Keatonovi hoče eks-mož po ločitvi vzeti otroka, ker svojega novega ljubimca pripelje domov. Ker obstajata le dve možnosti, ljudi ni preveč zanimalo, kako se bo odločilo sodišče.

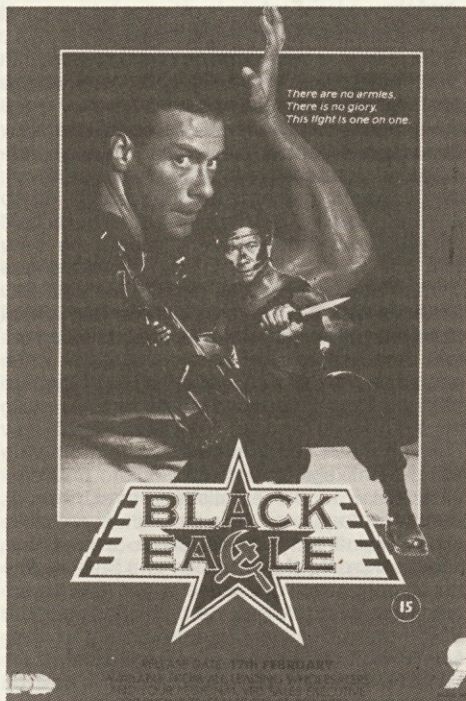
PETER MARKLE, BAT-21. Gene Hackman se spet znajde v Vietnamu: igra pilota, ki ga sestrelijo, tako da se znajde na teritoriju vietkongovcev, od koder potem lahko le voyeuristično gleda, kako tolčejo njegove fante. Bolj športni film, kar ni naključno, saj je Markle prej režiral **Hot Dog... The Movie**.

JOHN SCHLESINGER, Madame Sousatzka. Britansko-hollywoodska sprega, kakršnih je si-

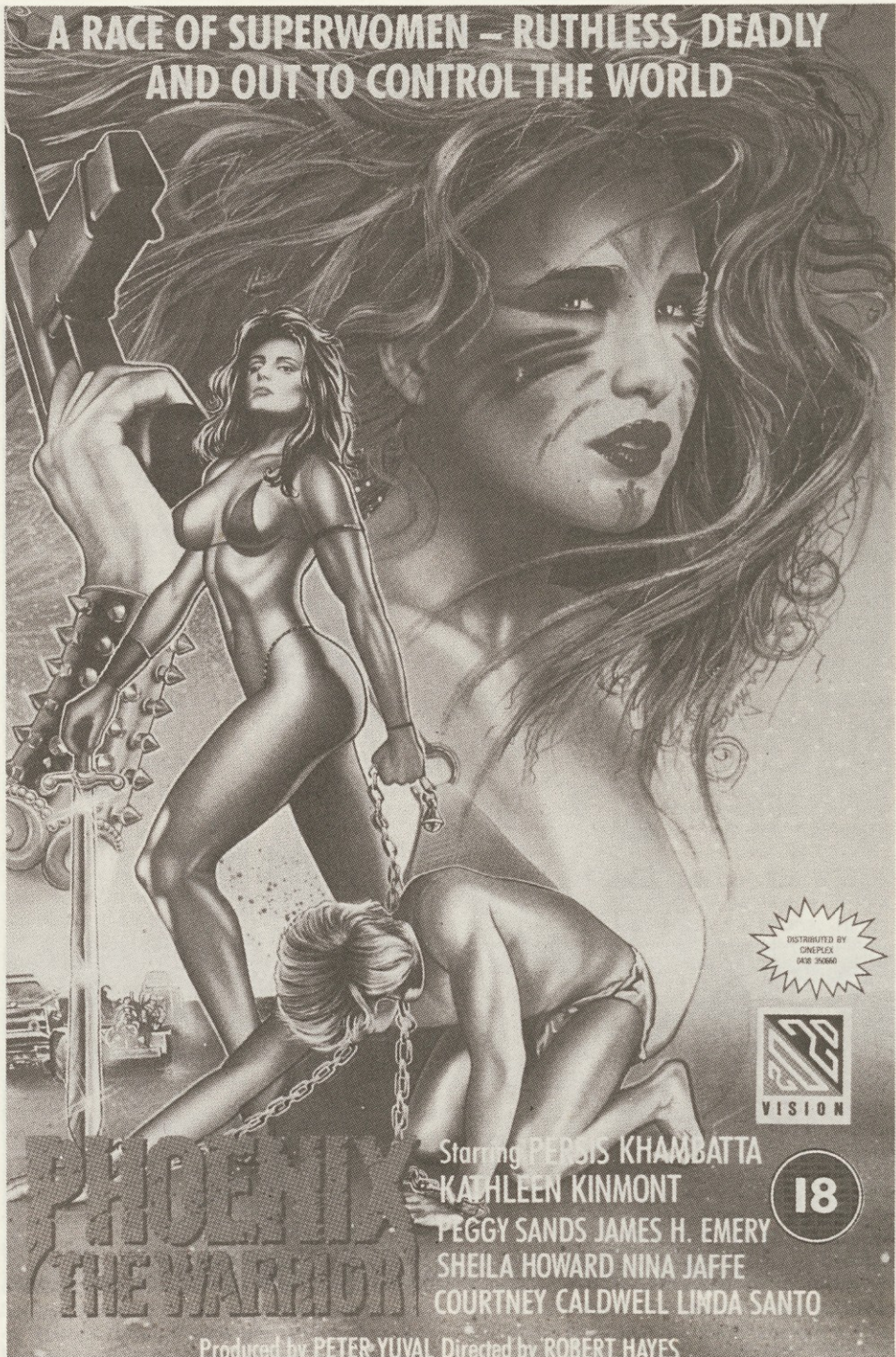

čje, da mu kot igralcu ni šlo (npr. **Heroes**, **Night Shift** ipd.), Charles Bronson v filmu J. Lee-Thompsona **The Messenger of Death** ne likvidira niti muhe, Robert M. Young je s filmom **Dominick and Eugene** naredil svojega **Rain Mana**, vendar z napačnimi igralci, pa čeprav se je Tom Hulce spet pretegnil, David Stevens je naredil **Kansas**, v katerem je ves kriminal ojdipianiziran, ženske pa se pojavijo za to, da ne bi kdo mislil, da sta Andrew McCarthy in Matt Dillon homoseksualca, pri čemer ni jasno, kdaj bo imel Dillon za svojo psihotroničnost tudi kak racionalen razlog in kdaj bodo Andrew McCarthyju hlače vsaj malo zamazali, Alan Rudolph je v filmu **Moderns** upodobil artistično kolonijo v Parizu sredi dvajsetih let, vendar precej nedramatično, kar je sploh Rudolphova posebnost, se pravi — defekt, Kevin S. Tenney v filmu **Night of the Demons** šlokira, ne pa tudi šokira, Stan Winston, prvak make-up specialnih efektov (npr. **Alien**), je naredil schlock-maščevanja-inabodal **Pumpkinhead**, moško oče-sin melodramo, ki se konča s krvavim tušem in pumpkinnabadanjem.

Danny Huston, sicer sin Johna Hustona, je s filmom **Mr. North** naredil hommage podeželski aristokraciji, razgnani med neznanstvenim modrovanjem in nesmiselnim govoričenjem. David Beaird je prispeval soliden najstniški **It Takes Two**, ki pa teen-množic ni zgrabil, Piers Haggard je v **Summer Story** skušal vnovčiti britansko klasiko, ali natančneje, Galsworthyjevo pastoralno romanco, a bi bilo bolje, ko bi to prepustil Jamesu Ivoryju. Eric Red je naredil sijajno novo inačico filma **Killers: Cohen and Tate** je dobro ritmiziran thriller, v katerem si Roy Scheider na koncu prestrelji vrat. CLINT EASTWOOD je v filmu **Bird** dokazal, da se na jazz zares spozna, PAUL SCHRADER je s **Patty Hearst** udaril povsem v napačno smer, prav tako JERRY SCHATZBERG z narkothrillerjem **Blood Money** in PETER BOGDANOVICH z noir-komedijo **Illegally Yours**: slednje tri lahko morda že tudi odpišemo, Schatzberga in Bogdanovicha povsem zanesljivo. Ron Nyswaner je prese-retil z ruralno-rudarskim ojdip-nostalgiikom **The Prince of Pennsylvania**, Joan Micklin Silver pa s **Crossing Delancey**, s filmom o frustracijah in travmah žensk, ki so pri tridesetih še vedno same. PAT O'CONNOR s

Stars in Bars ni presenetil, še manj RICHARD BENJAMIN z **Little Nikita**, v katerem je River Phoenix prisiljen ugotoviti, da sta njegova oče in mati v resnici že ves čas ruska špijona. Dud. Fred Ollen Ray, B-filmar z orjaškim out-putom, je naredil čisto kultno klasiko **Hollywood Chainsaw Massacre**. Gregory Nava s filmom **Time of Destiny** ni zadel, pa čeprav je izkoriščal usluge Williama Hurta, ki v kostumski melodrami nima pravzaprav kaj početi. Ko že mislimo, da je Michael Winner dosegel najnižjo točko, pride ta filmar z novim filmom, ki vselej dokaže, da tisto prej ni bilo še nič: ta nič se zdaj imenuje **Appointment with Death**, v katerem se izkaže, da je Lauren Bacall morilka. Menahem Golan rad režira spomenike Izraelu: **Hanna'War** je film o židniji Hanni Senesh, pesnici in mučenici, ki je kon-

čala v kvislinški ječi. KEN RUSSELL naredi na vsakih pet filmov enega dobrega: ker je bil **Got-hic** dober, je jasno, da je **Salome's Last Dance** udarec mimo. John Lafia je naredil film noir suspenser **The Blue Iguana**, ki bo med filmi noir osemdesetih uvrščen visoko. Marisa Silver je v filmu **Permanent Record** naredila trdo inačico filma **River's Edge**. Matthew Chapman je naredil sadistični suspenser **Heart of Midnight**, v katerem Sam Schacht umre za AIDSom, zaradi česar je vsa sado-senzualnost biblično obarvana. Paul Bogart, sicer predvsem TV-filmar, ni bil kos drami-komediji Harveya Fiersteina **Torch Song Trilogy**: klasika osemdesetih je na filmu ostala slabo gledališče. OLIVERJU STONEU je uspelo iz Bogosianove drame narediti eksploziven in sitcomaški **Talk Radio**: v radijskem stu-

diu je uprizoril Salvador, bi lahko rekli, STEPHEN FREARS se je v **Dangerous Liaisons** dobro znašel, pa čeprav je tudi on posnel gledališki scenarij (Hamptonovo dramatisacijo Lacrosovih Nevarnih razmerij). Boljše kot Bogart, a še vedno slabše kot Stone. HAROLD BECKER je v filmu **Boost** še enkrat uporabil Jamesa Woodsa, tokrat kot družinskega vojaka: rehabilitacija ni uspela, saj ostane Woods svoji ženi zvest „do groba“. Gary Marshall še naprej dela družinske komedije: **Beaches** je rutinski pilot za Bette Midler, ki so se jo počasi že naveličali, tako da bi bilo bolje, ko bi se spet posvetila petju. Donald P. Bellisario je v **Last Rites** uprizoril še en napad na Kristusa: od Scorsesejevega **Kristusa** sta bolj blasfemična še vsaj **Rosary Murders** in **Catcombs**. Amin Q. Chaudri je s **Tiger Warsaw** naredil ojdipalnega pilota za Patricka Swayzeja, vendar je bil pri tem pretenak: ljudje si pod Patrickom Swayzejem očitno ne predstavljajo novega upornika brez zloga. Michael Hoffman s farsično-najstniškim **Some Girls** producentom denarja ni vrnil, še manj Steve de Jarnatt s predholokavstno romanco **Miracle Mile**. Michael Seresin je posnel film **Homeboy**, v katerem Mickey Rourke spet hodi tako, kot da je prejezdil celo Ameriko. Kevin Reynolds je naredil kvaliteten protikomunistični film **The Beast**, v katerem mudžahedini preganjajo ruski tank. FRANC RODDAM je z **War Party** naredil film za sledovanja, sicer ne western, vendar kljub temu lovijo Indijance, ki jih je z vsakim strelom manj: nekaj socialnih podtonov, malo simbolike, prgišče pretencioznosti, vendar le nazačetku, Roddam, sicer Britanec, iz filma v film tone (**Quadrophenia**, **Lords of Discipline**, **The Bride**). Martin Campbell je naredil slabo sodno dramo **Criminal Law**, Peter Masterson pa filmček **Full Moon in Blue Water**, v katerem Gene Hackman omenja „tisti jugoslovanski avto“, sicer pa uteleša tip človeka, ki nima več za kaj živeti, ima pa restavracijo na koncu sveta: kot smo že rekli, hoče vsak filmar narediti svojo **Casablanca**. David A. Prior je naredil travma-vietnamido **Night Wars**, Michael Herz B-katastrofični **War**, Robert Totten agrikulturni **Dark Before Dawn**, Janet Greek satanistični **Spellbinder**, Paul Mayeršbert asimovski **Nightfall**, Daniel Iron survivalistični **Bum Rap**, Ruben Preuss semi-noir-suspenzer **In Dangerous Company**, George Matland scifi-grozljivo **Invasion Earth: The Aliens**

Are Here, Jerome Gary stripovsko-akcijski **Traxx**, Beau Bridges paranoični suspenzer **Seven Hours to Judgment**, Paul Hunt psiho-horror **Twisted Nightmare**, James Aviles Martin predmestni schlock **Flesh Eating Mothers**, Robert Bierman urbano-vampiristični **Vampire's Kiss**, Francis Delia psiho-thriller **Freeway**, Shuki Levy aids-psiho-thriller **Perfect Victims**, Stuard Goldman komi-najstniški **Senior Week**, Zalman King melodramatični **Wildfire**, Dominik Brascia horror-slasher **Evil Laugh**, John Hough likantropični **Howling IV.**, Brian Trenchard-Smith akcijski kung-fu-lomilec **Day of the Panther**, Jeff Ureles in Jerry Stoeffhass de palmovski **Cheap Shots**, Aaron Norris viet-akcijski **Platoon Leader**, Pen Densham fam-schlock **The Kiss**, Doug Admas melo-plašljivo **Blackout**, John Carl Buchler klavstrotehno-horror **Cellar Dweller**, Ken Kwapis tele-para-futuristični **Vibes**, John Kincaide poli-akcioner **Terminal Entry**, Luis Llosa scifi-post-holokavstni **Crime Zone**, Linda Shayne rock-poflasti **The Purple People Eater**, Jon Hess tehno-terror-schlock **Watchers**, John G. Thomas psiho-polijski **Arizona Heat**, Rick Roessler psiho-horror, **Slaughterhouse**, Clark Henderson viet-akcionaški **Saigon Commandos**, Tommy Lee Wallace vampiristični **Fright Night Part 2.**, Paul Golding elektro-schlock **Pulse**, B.J. Davis viet-bukolični **White Gost**, Sean S. Cunningham podvodni schlock **Deepstar Six**, Eric Karson kung-fu-špijonado **Black Eagle**, Christopher Coppola vampiristični spoof **Dracula's Widow**, Ami Arzi femi-soc-poflasti **Purgatory**, Nico Mastrakis komi-najstniški **Glitch**, Robert Spera gotsko-satanistični **Witchcraft**, John Fasano rock-n-roll-satanistični **Black Roses**, Jeff Kwinty eko-psiho-horror **Iced**, David Lewis komi-najstniški **Dangerous Curves**, John Cardos akcijsko-špijonski pofl **Skeleton Coast**, Jim Wynorski sexploitation-schlock **Not of This Earth** (direktor fot.: Zoran Hochstatter), Robert Boris komi-sit-dramatični **Buy and Sell**, Michael Schroeder nekro-komični **Mortuary Academy**, William Lustig psiho-thriller **Maniac Cop**, Robert Findlay satanistični-schlock **Prime Evil**, Mike Jittlov tehno-čudesni **The Wizard of Speed and Time**, Michael Toshiyuki Uno melo-etnični **The Wash**, Sollace Mitchell melodramatični suspenzer **Call Me**, David Schmoeller satanistično-zagrobni **Catcombs**, Robert Hayes post-holo-akcijski **Phoenix The Warrior**, Don Jones rock-melo-akcijski **Lethal Pursuit**, Fritz Kiersch najstniško-surferski **Under the Boardwalk**, Lorenzo Doumani rom-komični **Mad About You**, Jess Vint sex-komični **Another Chance**, James Kenelm Clarke psevdohard-boiled-spoof **Going Undercover**, Francis Meahagy akcijsko-pustolovski **Taffin**, Paul Leder hokum-suspenzer **Body Count**, Jean-Paul Quellaite lovecraftovski **The Unnamable**, Izhak Hanoka soc-razkrivaški **Red Nights**, Len Anthony špic-vampiristični **Vampires**, J.C. Compton bubble-western **Buckeye and Blue**, Jenney Bowen nostalgično-vojni **The Wizard of Loneliness**, Neil Leifer melo-base-dramatični **Trading Hearts**, Stephen Chiodo popcorn-sci-fil-schlock **Killer Klowns from Outer Space**, Dušan Makavejev satirični **Manifesto**, Jack Vacek cop-thriller **Deadly Addiction**, Andy Sidaris glamu-akcijski **Picasso Trigger**, Deborah Roberts horror-spoof **Frankenstein General Hospital**, Anita Rosenberg femi-stripovski **Assault of the Killer Bimbos**, Roger Holzberg suspenzer **Midnight Crossing**, Gregory Lamberson horror-spoof **Slime City**, Graeme Campbell psiho-thriller **Murder One**, Frank Henenlotter horror **Brain Damage**, Peter Maris tero-akcijski **Terror Squad**, Matt Clark bukolični **Da**, Lee H. Katzin hipijevski **World Gone Wild**, Thom Eberhardt komi-najstniški **The Night Before**, David Saper-

stein gotski suspenzer **A Killing Affair**, Kenneth Bowser melo-vojni **In a Shallow Grave**, David Keith alko-pustolovski **The Futher Adventures of Tennessee Buck**, Worth Keeter bondovski **The Order of the Black Eagle**, Jay Raskin bildungspofl **I Married a vampire**, S.F. Brown-rigg falocentrični **Thinkin' Big**, Martha Coolidge komi-najstniški **Plain Clothes**, Fran Rubel Kuzui rock-bildungs-roll **Tokyo Pop**, Frank La Loggia supra-horror **Lady in White**, Avery Crouse teensrhilivi **The Invisible Kid**, Robert Gardner teobildungs-pofl **King James Version**, Emmet Alston scifi-horror **Demonwarp**, Riki Shelah akcijski **Mercenary Fighters**, Larry Brand suspenzer **The Drifter**, David Baird kontra-fundamentalistični **Pass the Ammo**, Dimitri Logothetis horror **Slaughterhouse Rock**, Marty Ollstein melo-suspenzer **Dangerous Love**, Bill Hinzman schlock **The Majorettes**, Joe Ritter komi-najstniški **Beach Balls**, Gregory Ström teofuturistični **Broken Victory**, Steve Carver protikomunistični **Bulletproof**, Danny Bilson ekokrimi-nevrotični **The Wrong Guys**, Peter Maris akcioner **Viper**, Waldemar Korzeniowsky noir-komi-horror **The Chair**, Howard zuker komifarsični **Chief Zabu**, Strathford Hamilton sodramatični **Blueberry Hill**, Mitchell Linden komi-horror **The American Scream**, Tom De Simone femi-vigilantski **Angel III.**, Roby Benson narkopofl **Crack in the Mirror**, Philip Cook scifi-iluzionistični **Beyond the Rising Moon**, Mark Stock scifi-horror **Midnight Movie Massacre**, Charles Matthau komi-najstniški **Do in' Time On Planet Earth**, Harry Thompson melo-bildungsdramatični **The Passage**, Dan Catto komidrama-fantazijski **Dixie Lanes**, Nigel Dick avanturistični suspenzer **Deadly Intent**, Cirio H. Santiago futuristični akcioner **The Sisterhood**, Gregory Brown replikantsko-post-holokavstni **Dead Man Walking**, Robert Downey porno-spoof **Rented Lips**, David Drury športni **Split Decisions**, Daryn Warren tele-schlock **Bloodspell**, Albert Pyun hightech-fantazijski **Alien from L.A.**, Chuck Vincent sex-komedije **Sexpot**, **Sensations**, **Student Affairs**, Ted Mather plesni **Body Beat**, John De Bello rdeči schlock **Return of the Killer Tomatoes**, Zelta Barron femi-plesni **Shag**, Steve de Jarnatt post-holokavstni **Cherry 2000**, Brion Thomas Jones horror **Rejuvenator**, David A. Prior akcijski **Death Chase**, Antonio Pelaez pravljivični **Crystalstone**, Jackie Kong komični **The Undrachievers**, La Dao-Yong cop-thriller **Silent Assassins**, Edward Hunt tele-schlock **The Brain**, Stuart Margolin komakomični **Paramedics**, Bert Dragin (dir.fot.: Zoran Hochstatter) scifi-horror **Twice Dead**, Robert A. Ferretti viet-teroristični **Fear**, Robert Kirk horror-vigilantski **Destroyer**, William Webb cop-thriller **Party Line**, Terrel Tannen melo-thriller **Shadows in the Storm**, Michael Kennedy eko-akcioner **Caribe**, Fred Holmes soc-bildungsdramatični **Dakota**, Gregory Mac Clatchy vampiristični **Vampire at Midnight**, Joe Tornatore horror **Grotesque**, Jeff Lieberman scifi-thriller **Remote Control**, Michael A. Simpson obešenjaški schlock **Sleepaway Camp III.**, Peter Rowe posesivni **Take Two**, Robert Michael Ingria senti-dramatični **One Minute to Midnight**, John Quinn masakerski **Cheerleader Camp**, Kristine Peterson horror **Deadly Dreams**, Cedric Sundström mito-akcioner **Captive Rage**, R.J. Kizer futuristični **Hell Comes to Frogtown**, Greydon Clark špic-thriller **Uninvited**, Marc Rocco rock-dramo **Scenes from the Goldmine**, Richard Governor supra-horror-western **Ghost Town**, Keith Gordon soc-alegorični **The Chocolate War**, Mark Rosenthal plesno-nostalgični **The in Crowd**. Vse to so v glavnem sami izrazito nizkoprodukcijni filmi, ne le po formi, ampak tudi po vsebini, celo do te mere, da se pri mnogih zdi, kot da so bili narejeni z žepnino ali pa celo kar brez proračuna. V kinodvorane so prišli le za kak dan, pa še to praviloma le krepko omejeno in regionalno, velika večina pa se jih je začela takoj veseliti video-življenja. Kakih 70 % vseh teh v glavnem B-filmov je že dosegljivih tudi v naših videotekah.

MARCEL ŠTEFANČIČ, JR.

* Za recenzentsko rentiranje video-kaset se avtor zahvaljuje videoteki ŽELVA, Vodnikova 2, Ljubljana.